

Stockholm, 18 januari 2013

Kompletterande yttrande i ärende 2978-2012

Justitieombudsmannen (JO) har gett anmälarna i ärendet, [REDACTED], [REDACTED] och Nizar Khalaili, möjlighet att bemöta de kompletterande yttranden som ingivits av Polismyndigheten i Västra Götaland och Åklagarmyndigheten. Myndigheternas yttranden förändrar inte anmälnas inställning till polis- och åklagarmyndigheternas bristande hantering av det aktuella ärendet, samt de kränkningar av anmälnas rättigheter denna resulterat i, som anmälarna tillkännagav i sitt ursprungliga yttrande. I egenskap av chef för Civil Rights Defenders och ombud för [REDACTED], [REDACTED] och Nizar Khalaili, anför jag dock följande.

Angående vem som ansvarat för utredningen menar anmälarna att det både innan och efter det att förundersökningen övertagits av åklagaren funnits oklarheter kring ansvarsfördelningen mellan polisen och säkerhetspolisen. Detta framkommer också av polismyndighetens ursprungliga yttrande (daterat 6 september 2012, sid 7 stycke 2). Oklarheterna har påverkat utredningen och händelseförloppet och bidragit till ett bristande agerande från myndigheternas sida, vilket i sin tur har resulterat i de rättighetskränkningar som redogjorts för i vårt tidigare yttrande. Ett exempel är den för ärendet väsentliga information som Eva Lodfelt lämnade både till Leif Rundberg och till säkerhetspolisen men som "försvann" och därmed inte togs hänsyn till innan polisinsatsen. Otydligheten mellan polisen och säkerhetspolisen kan också ha bidragit till att polisen i strid mot 23 kap. 3 § RB inte kontaktade åklagare utan avsevärt dröjsmål. Om åklagarmyndigheten hade fått ansvar för förundersökningen i ett tidigare skede och kunnat sätta sig in i ärendet ordentligt hade mer välgrundade beslut avseende tvångsmedel kunnat fattas. Detta får också stöd i åklagarens yttrande.

Vi försvarar människors medborgerliga och politiska rättigheter och stärker människorättsförsvare – i Sverige och världen. Bli människorättsförsvare du med. Ge en gåva på plusgiro 90 01 29-8 eller sms:a FÖRSVARA till 72 930.

Vad gäller avsaknaden av ett trovärdigt vittne i samband med husrannsaking kan det av polismyndighetens yttrande (sidan 1 sista stycket) tolkas som att den möjligen har en annan uppfattning än åklagarmyndigheten om vem som har ansvaret för denna skyddsåtgärd. Ansvarsfrågan måste förstas klargöras men anmälarna vill också, apropå polismyndighetens hänvisning till litteraturen (sidan 2 första stycket, hänvisning till Lindberg, Gunnel, Straffprocessuella tvångsmedel, sid 543), påpeka att det uppenbarligen *kan* förhålla sig som så att en polisman bedöms utgöra ett trovärdigt vittne av myndigheten - frågan är dock om det *bör* vara så. I en objektiv bedömning anses normalt inte en person anställd av utföraren vara ett trovärdigt vittne, särskilt inte om syftet med detta vittne är att, som i aktuellt fall, tillförsäkra att den av tvångsmedel utsatta partens rättssäkerhetsintressen tillgodoses (jfr "ojävt vittne", exv. JO 1974 s. 87).

Åklagaren har i sitt yttrande angivit att han uppfattade att skälet till att Nizar Khalaili felaktigt delgavs misstanke om brott berott på ett beklagligt misstag. Det faktum att polisen har brustit och att åklagarens direktiv inte följts liksom att Nizar Khalailis rättigheter kränkts kvarstår dock oavsett om anledningen till detta varit ett misstag eller ett medvetet handlande.

Slutligen vill anmälarna understryka att rätten till en offentlig försvarare är en viktig del av den misstänktes grundläggande rättsskydd. Detta gestaltas bland annat genom att rätten att få anlita en försvarare som biträde enligt RB 21:3 är ovillkorlig (se även 12 § Förundersökningskungörelsen (1947:948) och gäller alla brott (SOU 1926:32 s 49). Med anledning av att ärendet var komplicerat och omfattande var behovet att tillgodose en försvarare motiverat utifrån RB 21: 3a. Rätten till offentlig försvarare återfinns även i Europakonventionen artikel 6.3 (c) om minimirättigheter för den som blivit anklagad för brott.

Stockholm som ovan,

Robert Hårdh

Chef, Civil Rights Defenders